

NEOBYČEJNÉ HISTORIE ZE
SOUČASNÉ VÁLKY

LIDSKÁ mysl ráda zabývá se záhadami a nadpřirozeností stejně v přítomné době jako před věky a opřádá svoje hrady myšterů jako bylo zvykem dávnych dob. Zdálo by se nemožností, aby přítomná válka, se svými ničivými stroji, se svými technickými přístroji a hroznou mlouvou převahy a lepšího vypravování, které zaniká osobní statečnost, dala podnět pro historie, jaké spřádány byly kolem postav legendárních hrdinů, ale přece je tomu tak. I válka přítomná vyvolala neobyčejné historie, které jenom dosvědčují to, co pravíme horěji, že lidská přirozenost se nikterak nezměnila a nepřestala toužiti po záhadách a nepřestala věřiti pověrám.

Jednou z nejzajímavějších těchto historiek je ona o anglickém válečníku lordu Kitchenerovi. Právě se, že nezahýnal, když lord Hampshire klesl ku dnu mořskému, když se sebral byl německou lodí a palubě se nyní v Německu. Tato pověst nalézá se v oběhu v Anglii po značnou dobu a novějším posílení do talasu se jí uvěřivějším oběhu cenzurovaného listku, který získal jistě náhled v New Yorku od Kitchenerova pohožníka a který obsahuje následující významnou větu: "S poskytnutím jisté zprávy, že veliký muž, který počítá je že mrtvého, nalézá se mezi zajatci v Německu."

Časopisecké zprávy o katastrofě lorda Hampshire ponechaly dvířka pro podobné neobyčejné historie otevřena. Nikdo ve skutečnosti nevěřil lordu Kitchenera zahynouti ve vodách. Asi jedenáct nebo dvanáct trosčiček z nešťastné války byly vyvrženo bylo na břeh na proměti. Jedné zprávy o potopení lorda, na které Kitchener ubíral se do Ruska, byly získány od nich. Tito muži vypravovali, že lord Kitchener nalézá se na buřtce lodním ve chvíli, kdy loď byla zasažena a že kapitán po té vyzval je, aby vstoupili do záchranné lodice. Neví se, zda lord Kitchener skutečně do lodice vstoupil a co se s tímto lodním stalo, ježto žádná z nich se nevrátila ku břehu.

Jeden z těchto trosčiček, námořník Rogerson, který tvrdil, že byl posledním mužem, který viděl lorda Kitchenera živého, prohlásil, že Kitchener neopustil vůbec lodě. Rogerson slyšel, jak kapitán na Kitchenera volal, ale ten to nebyl schopen jeho slova slyšet, pro veliký hluk na palubě. Mluvil v té chvíli se dvěma důstojníky. Loď potopila se rychle, tak že bylo možno spustiti jenom dvě záchranné lodice. V žádné z těchto se ale Kitchener nenalézal.

Z této a jiných zpráv o katastrofě parolodi Hampshire nedá se souditi, že nebylo tu možnosti záchrany pro lorda Kitchenera a je to pouhý podnět pro možnost, že se chránil se nějakým způsobem na troskách lodě a stal se německým zajatcem. Kitchener, jak horěji sdělujeme, nalézá se na cestě do Archangelska za diplomatickým posláním k ruskému cíři.

Tato skutečnost pak vyvolává vzpomínku na jinou pověst, která při zahájení války byla rozšířena po obou kontinentech. Dle této pověsti velká armáda ruských vojáků byla dopravena z Ruska skrze přístav Archangelský do severní části Skotska a odtud dopravena za noci ve vlnách k Anglickému kanálu a odtud pak ve vši tajnosti na západní bojiště. Tato historie poněkud vyjasnila zchátralou mysl Anglie, která získávala první ležky z toho, jakou pohromou je nepohotovost. Londýňané pak každé noci ve skutečnosti i ve snách viděli nad svými hlavami německé Zepeliny.

Pověsti tyto vypravovány byly s takovými podrobnostmi, že historie o ruské armádě přijata byla jako pravdivá po celé Anglii a byla kabelována korrespondenty předních časopisů do této země, ale byla přes to bez jakéhokoliv podkladu.

Jiné historiky neobyčejné vy-

pravují se o německém generálu Mackensenovi, hrdinovi z Halice, který došel tak pozoruhodných vítězství nad carskými vojsky na východní frontě. Přes to, že všechny úřední záznamy praví, že se narodil v Haus-Leipnitz v Sasku jako syn statkáře a že je Němce každým coulem, přece se vyskytly pověsti, že je cizího původu. Jedna z těchto pověstí praví, že Mackensen je zgermanisovanou formou jména McCalla a že generál Mackensen je synem generála James McCalla z mexické armády, který měl být zastřelen na rozkaz Santa Anny, poněvadž odepřel bojovati proti Spojeným Státům, své domovské zemi.

Jeho život byl ale zachráněn, tak vypravuje historika, členem bratrstva Zednářů. Odebral se po té do Německa, kde změnil svoje jméno a Mackensen získal svůj titul k tomu, že jméno Mackensen není obyčejným v německém jazyce a že Mackensen získal svůj titul šlechtický za svoje vojenské zásluhy.

Jiná historika pak praví, že neznámým jiným, než křem Hectorem Maedonaldem, který, dle domnění, spáchal sebevraždu v jistém hotelu v Paříži v roce 1903. Tento Maedonald byl neobyčejně schopným důstojníkem v anglické armádě a několikrát se vyznamenal. Vypravuje se, že historie o jeho sebevraždě dává byla do oběhu, aby zakrylo se jeho zmaření. V roce 1911 londýňský korrespondent časopisu New York World kabeloval, že Maedonald je na živu a že je vysokým důstojníkem v čínské armádě. Dva angličtí důstojníci měli jej stotožniti. Po té na záhadu tuto se zapomnělo a obnova byla znovu ve spojení s jménem Mackensenovým.

Jednou z nejpozoruhodnějších legend, které vstaly z dýmu na bojištích, je ona o "Andělech z Monsu," kteří dle této pověsti postavili se na stranu spojených v době ústupu armád spojených po porážce anglických vojsk v bitvě u Monsu, která málem znamenala velkou katastrofu pro armádu spojených. Bitva u Monsu svedena byla na pláních u Agincourtu. Anglická armáda o 80,000 mužích, byla odříznuta od svých francouzských spojenců rychlým postupem Němců, kteří se zdáli bez počtu, zdála se být odsouzena k úplnému porušení, když v nejkritičtější době ústupu zachráněna byla zadními voji, které byly téměř zničeny.

Tak záračným a neobyčejným zdá se tento náhlý obrát válečného štěstí, že nebylo divu, že zavdal příčinu k různým pověstem. Různé verze o těchto "Andělech z Monsu" dostaly se do oběhu. Jedna z nich praví, že v kritickém okamžiku objevil se před Němci mrak, kterým postrašení byli koně německé jízdy do té míry, že přechlápali zpět. Jiná pak vypravuje, že duchové bojovníků z Agincourtu s obnaženými meči byli spatřeni v dýmu bitvy, postupující proti Němcům. A opět jiná vypravuje, že sv. Jiří, patron staré Anglie, objevil se v čele lučištníků z Agincourtu a zastavil postup nepřítelů šípů, proti němu vrženými.

Anglické časopisy tento pověstem věnovaly velkou pozornost a historie tyto nalezy vědecké eteudace. Kazatelé použili téma tohoto ku svým kázáním a po nějakou dobu pověst tato šla od úst k ústům. Arthur Machen, dobře známý anglický žurnalista, za několik týdnů po té, kdy pověst se objevila, popustil uzdu své obrazotvornosti a napsal pozoruhodnou historii pod názvem "Lučištníci," kterou uveřejnil v časopise London Evening News. Tato historie vzbudila v Anglii velkou pozornost a byla se zálibou znovu a znovu čtena.

Ve Francii a Belgii je v oběhu jiná podobná pověst a sice o "Bílém kamarádě." Vypravují vojáci, jak jistý oddíl armády spojených vojsk se ve velmi nebezpečném postavení a jak osud jeho zdá se rozhodnout. Děla nepřítelů hřmela a pod ohněm nepřítelů klesla řada za-

řad. Ústup byl nemožným, ježto jeden oddíl Němců dostal se do boku a stejně zúfivě páčil do sborů spojených. Snaží se soumrak a pojednou ve chvíli nejkritičtější objevil se přízrak, "Bílý kamarád," obrovitá mátožná postava, která před očima vojáků nabývala velikosti a mocným nějakým povelem zastavila postup nepřítelů.

V jiné verzi tento "Bílý kamarád," záhadná a mlčící postava, ošetřuje raněné vojny a zanáší je do bezpečí. Nečetné pověsti jsou vypravovány o záhadných zachránitelích lidských životů, o tajemných ošetřovatelkách, které pojednou přicházejí, kde se vzaly tu se vzaly, aby ošetřily raněné, kteří vzdávají se již naděje ve svou záchranu. Takových pověstí jmeovitě vyskytuje se mnoho ve francouzském vojskě a vysvětlují se tím, že ranění v záchratech horečky mají různé vidiny.

Také z Ruska přišla celá řada pověstí, z nichž zvláště zajímavou je pověst o duhu generála Skobeleva, jezdcem na bílém koni Duch tento objevuje se prý vždy, kdykoliv ruská vojska nalézají se před velkou bitvou. I Rusové mají svoje pověsti o záhadných "bílých kamarádech," kteří přicházejí, aby osvobodili vojáky z nebezpečného postavení anebo ošetřili raněné. Vypravuje se, že tento "bílý přítel" vysvobodil jeden oddíl ruských vojáků z velmi nebezpečného postavení, ukázav jim tajnou cestu z lesa, v kterém Teutony byli zaskočeni. V ruské armádě vyskytla se celá řada různých pověstí také o současných generálech.

Před velkým ruským ústupem jmenovitě mnoho mluvilo se o dvojnásobu velkoknížete Mikuláše. Vypravovalo se, že záhadná postava, zcela podobná velkoknížeti Mikulášovi, prohlížela posílec ruského vojska. Mělo se za to, že nejedná se o nikoho jiného, než o velkoknížete a následujícího dne došlo zprávy, že nalézá se na zcela jiné části fronty, než kde domněle byl spatřen.

Vojáci, kteří v bitvách byli raněni a v horečce dopraveni byli do polních nemocnic, nejvíce dávají v oběh takové pověsti. Mnozí z nich vypravují, že viděli skláněti se nad nimi postavy jejich matek, sester a žen. Dojemně jsou tyto historie stejně jako ostatní pověsti, které vytvořila mysl vojákova, nalézající se v horečném rozčilení a viděti stále před sebou přízrak smrti. Mnohé z těchto historií rychle se rozšiřují, jsou různé zabarvovány a nabývají nových příkras. Poskytují zajímavé čtení a jsou přímo hltány těmi, kdož zůstali doma a jejich myšlenky jsou stále u jejich příbuzných a známých na bojištích.

JE MOŽNÝM MÍR DLE
RUSKÝCH NÁVRHŮ?

Na tuto otázku, která jistě má zajímavost pro všechny ty, kdož sledují poslední politický vývoj v Rusku, snaží se odpovědětí známý americký válečný korrespondent a dobře informovaný pozorovatel válečných událostí, Frank H. Simmons, v běžných číslech amerických časopisů. Revoluční Rusko, jak známo, žádá uzavření míru na základě: "Žádné anekty a žádné válečné náhrady." Prozatím této myšlenky nakloněno je jenom

SOŠKA SVOBODY — DAR GENERALU JOFFREVI.

Photo by American Press Association
Při návštěvě v New Yorku byla odevzdána generálu Joffrovi miniaturní soška Svobody, zhotovená ze zlata, která zakoupena byla za obnos, shromážděný veřejnou sbírkou.

Rusko a odmítají jí spojení stejně jako Německo, ačkoliv pro různé příčiny. Ale situace se může změnit, nedojde-li k nějakému rozhodnutí před zimou a pozorujeme-li válečnou situaci, nemůžeme uznávaně říci, co by opravdovělo k nadějím, že k takovému rozhodnutí záhy dojde.

V posledních týdnech Rakousko dalo na jevo, že bylo by pohotovo uzavřiti mír na základě ponechání stavu věci tak, jak byly před červencem roku 1914. Ruská revoluce do jisté míry vyslovila se pro stejný program. Vzdlala se nároku na Halici a tím odstranila příčinu, pro kterou Rakousko a Rusko mělo by dále válčiti. Stejně revoluční Rusko upravilo cestu k dohodě s Turceem, vzdávši se nároku na Cařihrad. Rusko nežádá, aby dovoleno bylo mu zříditi svoji svrchovanost na troskách tureckého panství v Evropě, nýbrž žádá jenom o volný průjezd skrze úžiny Dardanelské.

Simmons, jak se zdá, bere prohlášení revolučního Ruska dostatečně, ale je dobře známo, že výklad jeho může být různý. Jestliže k Rusku připojena byla by ruská část Halice, nejednalo by se o žádnou anekty, nýbrž spojení jednoho lidu pod jednu politickou vládu. Simmons domýšlí se, že Rusko odhazuje i rumunský požadavek o spojení rumunského lidu a rozšíření rumunské říše na území Uherska. I v tomto případě nemůžeme být považováno za anekty, jestli rumunské kraje uherské byly by připojeny k Rumunsku, což nepochybně je přáním rumunského lidu, usazeného v Uhrách.

V Rakousku na ruské návrhy pohlíželi stejně jako Simmons a z toho důvodu rakouský zahraniční úřad vydal prohlášení, že ne nestojí v cestě dohodě mezi Ruskem a Rakouskem. Vedle toho nutno pamatovati, že Rusko pro-

hlásilo se pro osvobození Polska. Revoluční Rusko schvaluje myšlenku o osvobození Polska. Představuje si ale spojení všech Poláků v jeden celek, Poláků, žijících nyní v Rakousku, Rusku a Německu. Tento polský stát, dle ruských myšlenek, nesměl by býti v podřecí Německa ani Rakouska. Připojení polských krajů německých a rakouských k tomuto obnovenému Polsku, rovněž nemohlo by býti považováno za anekty.

Rusko v tomto případě ztratilo by 50,000 čtverečních mil území a 12,000,000 lidí a Rakousko, v tom případě, kdyby vzdalo se Halice a Bukoviny, asi 35,000 čtverečních mil území a 9,000,000 lidí. Je možné, že Bukovina byla by přičtena Rumunsku náhradou za území, na které činí si nároky Bulhaři. K tomuto území bylo by nutno připojiti aspoň některé části německých polských krajů. Tím vytvořen byl by mezi Rakouskem a Ruskem velký polský stát, který měl by asi 20,000,000 obyvatel. Mezi Rakouskem a překážkovým státem polským nalézaly by se Karpaty, které pro Rakousko znamenaly by dostatečnou ochranu před novým ruským vpádem a Simmons usuzuje, že touto změnou by Rakousko jenom získalo.

Stejně považuje za možné na tomto základě rozluštění otázky srbské, ačkoliv má za to, že Srbové byli by nuceni se vzdáti svého snu o spojení všech Srbů v jednu mocnou říši Jihooslovanskou. Má za to, že Rakousko ukázalo by se v tom ohledu blahovolným a nestavělo by se v cestu srbské touze o přístupu k moři a prisoudilo by novému srbskému státu přístav Drač, což by značně přispělo k hospodářské neuvěřivosti Srbska. Bulharsku nepochybně dostalo by se těch částí srbské a řecké Macedonie, na které činí si nároky. Možná, že takové uspořádání,

počítaje v to nové upravení bulharských hranic na severu, tak aby nebylo překážkového území mezi Rakousko-Uherskem a Bulharskem, bylo by uspokojivé pro centrální mocnosti, ale to nikterak by neodstranilo nebezpečí příštích válek.

Spojení, vyjímaje Rusko, jehož stanovisko v této věci doposud je nejisté, jsou rozhodnutí odstranění příčiny, které vedly k válece nyníjší a které mohly by zaviniti války v budoucnosti a s ohledem na tyto cíle nemohli by přistoupiti na jakékoli uspořádání, které ponechalo by Německu volnou cestu k Malé Asii a přístupu velkému pauství na blízkém východě.

Simmons má za to, že mír, uzavřený na základě ruských návrhů, zasadil by velkou ránu německému snu o silné střední Evropě, ale ve skutečnosti tomu tak není. —

Simmons má za to, že jin v příštím prosinci budeme míti novou situaci, že budeme viděti Rakousko pohotovo uzavřiti s Ruskem mír na základě žádné a žádné anekty a žádné válečné náhrady a že stejně i Bulharsko a Turecko bude v pohotovosti na tomto základě mír uzavřiti. Má za to, že i Německo bude ochotno přistoupiti na ruské podmínky, vzdlá se nároků na Litevsko a baltské provincie.

Nám se zdá, že je příliš předčasné mluvit o možnosti míru na základě ruských podmínek, ať už se vykládají jakkoliv. Aspoň po tak dlouho je předčasně o nich mluvit, dokud nebude známo přesné stanovisko Ruska. Nové Rusko je doposud chaosem a jeho stanovisko není určité vyhraněno. Dohody mezi jednotlivými ruskými stranami není a v prvních chvílích po revoluci velká váha příkládána byla projevům radikálních skupin ruských, které nepředstavovaly většinu ruského národa.

Rozvázné ruské kruhy vedou mezi lidem vychovatelskou kampaň. Je třeba lidu naznačiti, že svoboda nese s sebou zodpovědnost a oběti, je třeba mu říci, že musí velkým obětím dalšími býti zajištěna a je třeba před ním rozvinouti obraz Evropy, zbudované na základě spravdnosti a práva pro všechny národy. Ruská vláda oznámila, že provede revisi smluv se spojenci, by bylo jasno, jaké jsou cíle této války.

Budou tu různé vlivy, které působiti budou na utváření se ruského stanoviska a vliv Spojených Států bude z nich jedním z nejvýšších. Situace do podzima zlepšit se pro spojence vydatnou pomocí Spojených Států a dojde-li i v Rusku k vyjasnění a uvedení radikálních živlů do mezí, bude se pohlížeti do budoucnosti zcela jinak.

Jakýkoliv mír, který nenčinil by opatření pro zajištění práv potlačovaných národností a který ponechal by Němce ovládati situaci v střední Evropě, byl by nedokonalým, nebezpečným a dočasným a k tomu náhledu musí přijíti ruští idealisté a snilkové, kteří se slovanskou důvěřivostí mluví o všelidském bratrství, neuvažující o tom, že všechny teorie jsou šedivé a že takové bratrství je nemožností, dokud budou utlačovatelé a ntláčeni.

Nelze upřiti toho, že mnoho záležitostí bude na stanovisku Ruska, ale není nutno věřiti, že vlivní činitelé v Rusku nerozpoznají právo nebezpečí pro demokracii a nezmení svých dosavadních náhledů. Rusko nalézá se v době přechodní a v takové době stanoviska se mění. Nelze si myslet, že by Rusko opustilo vše malých národností a stejně není si možno myslet, že by bylo ochotno uzavřiti mír, aniž by nechal bez trestu nasilí a ohavnosti, kterých dopustili se Teutoni na Belgii, Srbsku a do menší míry i na Rumunsku a že bez ohledu na to dovolilo by, aby Německo vyšlo z této války posíleno, tak aby v následujících několika letech mohlo vyvolati nový světový konflikt. Mnoho stěvil jsme z velkých nadějí, které kladli jsme v Rusko po setřesení šba carismu, ale tato poslední naděje se neuskáče, poněvadž máme silný etruská lid pro právo a spravdnost.

SBOR AMERICKÝCH AVIATIKŮ NA BOJIŠTI VE FRANCII.

Na obrázku našem spatřujeme některé z členů Lafayetteovy vzduchoplovecké družiny ve Francii, kteří donesli vzlaku hvězd a pruhů sepašejí nad německé zábrsky.